

۶۰ روش تدریس و
۶۰ نکته کاربردی آفات و روایات

احترام السادات موسوی زاده
سعید علیشیری

www.ketab.ir

سرشناسه: موسوی زاده، احترام السادات، ۱۳۵۸-
 عنوان و نام پدیدآور: ۶۰ در ۶۰ (۶۰ روش تدریس و ۶۰ نکته کاربردی آیات و روایات) / احترام
 السادات موسوی زاده، سعید علیشیری،
 مشخصات نشر: اصفهان: باقوت سیاهان، ۱۳۹۵.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۴۵-۷۲-۲
 زبان گسترده: شصت در ۶۰ (۶۰ روش تدریس و ۶۰ نکته کاربردی آیات و روایات)
 موضوع: قرآن - راهنمای آموزشی موضوع: Qur'an-study and teaching
 موضوع: تدریس اثر بخشی Effective teaching
 موضوع: Teaching-methodology روش شناسی
 پایه افزاینده: علیشیری، سعید، ۱۳۴۹-
 ده بند: دیوبند: ۳۷۱/۳۰۲۸
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۳۱۳۲۸۶
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۵/عش ۹/م ۳/۱۰۲۵ LB

❖ عنوان: ۶۰ در ۶۰ (۶۰ روش تدریس و ۶۰ نکته کاربردی آیات و روایات) ❖
 ❖ نوشته: احترام السادات، سعید علیشیری ❖

❖ مدیر تولید: مرتضی قاسم پور ❖
 ❖ تنظیم: فرشته میرفندرسکی ❖
 ❖ تعداد صفحات/ قطع: ۱۲۰/ رقعی ❖
 ❖ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۴۵-۷۲-۲ ❖
 ❖ شمارگان: ۱۵۰۰ جلد ❖
 ❖ بهاء: ۵۰۰۰ تومان ❖
 ❖ مجری تولید: مؤسسه چاپ و نشر سلام ❖

||||| ❖ ❖ ❖ Email: S-alishiri@yahoo.com ❖ ❖ ❖ |||||

مرکز پخش: ۰۹۱۳۷۴۳۱۰۸۱

❖ ❖ ❖ کلیه حقوق چاپ برای مؤلفین محفوظ است. ❖ ❖ ❖

مؤسسه چاپ و نشر سلام
 آماده دریافت سفارش و ارسال کتب منتشره
 خود از طریق فروشگاه اینترنتی میباشد.
 WWW.BOOKSALAM.IR

بخش اول

گذری بر روش‌های تدریس (سنتی و نوین)

مفهوم شناسی	۱۵
قوانین یادگیری	۱۸
موانع یادگیری	۱۹
روش‌های تدریس	۱۲
۱- روش عادت ورزی	۲۲
۲- روش تفکر استقرایی	۲۲
۳- روش شاوشگری به شیوه محاکم قضایی	۲۳
۴- تدریس و بکارگیری استقلال	۲۳
۵- روش استقرایی تدریس کلمه	۲۴
۶- روش کاوشگری علمی	۲۴
۷- روش یاد یارم (کمک به افظه)	۴۲
۸- تدریس و طرح درس	۲۵
۹- روش پیش سازمان دهمدها	۲۵
۱۰- روش یاران در یادگیری	۲۶
۱۱- روش ایفای نقش	۲۶
۱۲- روش تعاملی	۲۶
۱۳- روش پاداش و تنبیه	۲۷
۱۴- روش روابط انسانی گازدا	۲۷
۱۵- روش سقراطی	۲۸
۱۶- روش توضیحی	۲۸
۱۷- روش سخنرانی	۲۸
۱۸- روش حل مسئله	۲۹
۱۹- روش اکتشافی	۳۰
۲۰- روش مباحثهای	۳۰
۲۱- روش واحد کار (پروژه)	۳۱
۲۲- روش گروه‌های کوچک	۳۱
۲۳- روش یادگیری فردی	۳۱
۲۴- روش آزمایشی	۳۲
۲۵- روش نمایشی	۳۲
۲۶- روش گردش علمی	۳۲

- ۲۷-روش فن تمرین..... ۲۳
- ۲۸-روش غیر مستقیم-مشاورهای..... ۳۴
- ۲۹-روش شبیه سازی..... ۳۴
- ۳۰-روش نگاره..... ۳۵
- ۳۱-روش ارزشیابی..... ۳۵
- ۳۲-روش تلفیقی..... ۳۶
- ۳۳-روش پرسش و پاسخ..... ۳۶
- ۳۴-روش مشارکتی..... ۳۶
- ۳۵-روش پویا و فعال..... ۳۷
- ۳۶-روش یاد یارها..... ۳۷
- ۳۷-روش تسلط یاب..... ۳۷
- ۳۸-روش دایره ای..... ۳۸
- ۳۹-روش بیان فکر..... ۳۸
- ۴۰-روش مبتنی بر بلاغت..... ۳۹
- ۴۱-روش فرایند..... ۴۰
- ۴۲-روش شناخت..... ۴۰
- ۴۳-روش رویدادی..... ۴۱
- ۴۴-روش مبتنی بر تفکر انتقادی..... ۴۲
- ۴۵-روش کشف مفاهیم..... ۴۳
- ۴۶-روش بارش فکری..... ۴۴
- ۴۷-روش مبتنی بر بازی..... ۴۴
- ۴۸-روش مبتنی بر همیاری..... ۴۵
- ۴۹-روش پرسش نامه های فراگیران..... ۴۵
- ۵۰-روش استفاده از وسایل ارتباط جمعی..... ۴۶
- ۵۱-روش باز بینی فراگیران با استعداد..... ۴۶
- ۵۲-روش همگام با پژوهش..... ۴۷
- ۵۳-روش داستان گوئی..... ۴۷
- ۵۴-روش دستیاری..... ۴۷
- ۵۵-روش هربارت..... ۴۸
- ۵۶-روش باز گوئی..... ۴۸
- ۵۷-روش یادسپاری..... ۴۹
- ۵۸-روش غیر مستقیم..... ۴۹
- ۵۹-روش رشد مفهوم و مهارت..... ۴۹
- ۶۰-روش رایانه ای..... ۵۰

بخش دوم

نکات کاربردی روش تعلیم - تربیتی

- ۱- تدریس همراه با تشویق ۵۸
- ۲- تدریس همراه با تذکر ۶۱
- ۳- تدریس و کار کلاسی ۶۱
- ۴- بکار گیری استدلال در تدریس ۶۳
- ۵- تدریس و اخطار کتبی ۶۴
- ۶- تدریس و داستان گوئی ۶۴
- ۷- تدریس و ذکر استثناءات ۶۵
- ۸- روش تدریس و طرح درس ۶۶
- ۹- تدریس و ذکر پیشینه ۶۶
- ۱۰- تدریس و کار گروهی ۶۷
- ۱۱- تدریس و رقابت افزایشی ۶۸
- ۱۲- تدریس و رصت دادن جهت جبران کم کاری فراگیران - تغافل ۶۸
- ۱۳- تدریس و مهمانی ۶۹
- ۱۴- تدریس و کارنامه دادن - عقب اندیشی ۷۰
- ۱۵- تدریس و رتبه بندی کردن فراگیران و عدم تبعیض ۷۰
- ۱۶- تدریس و توجه به زحمات فراگیران ۷۱
- ۱۷- تدریس و گردش علمی ۷۱
- ۱۸- تدریس و بکارگیری تدبیر و تأمل ۷۲
- ۱۹- تدریس و عدم شبهه افکنی - عدم پرسش بیجا ۷۲
- ۲۰- تدریس و بکارگیری مثال ۷۳
- ۲۱- تدریس و بکارگیری حس ششم ۷۳
- ۲۲- تدریس و بکارگیری روش ترکیبی ۷۴
- ۲۳- تدریس و آسان کردن مطالب (بومی سازی) ۷۴
- ۲۴- تدریس و امتحان گرفتن ۷۶
- ۲۵- تدریس و آموزش مرحله‌ای ۷۷
- ۲۶- تدریس و دلیل آوری در برابر شک و شبهه ۷۸
- ۲۷- تدریس و بازی ۸۰
- ۲۸- تدریس و تکرار مطالب ۸۱
- ۲۹- تدریس و استمداد از علم الهی ۸۱
- ۳۰- تدریس و آموزش الهی در مورد عمل و عکس العمل ۸۲
- ۳۱- تدریس و دست گیری و همراهی عملی از فراگیران ۸۳

۵۸.....	۳۲-تدریس و پرسش و پاسخ.....
۸۵.....	۳۳- تدریس و ضرب المثل.....
۸۶.....	۳۴-تدریس و مقایسه کردن.....
۸۷.....	۳۵-تدریس و شفاف سازی.....
۹۷.....	۳۷-تدریس در قالب دعا.....
۹۷.....	۳۸-تدریس و دعا کردن برای یادگیری بهتر.....
۹۸.....	۳۹-تدریس و اولویت آموزش مسائل دینی.....
۹۸.....	۴۰-تدریس و پشتیبانی فراگیران.....
۹۸.....	۴۱-تدریس و تشویق به دانستن.....
۹۹.....	۴۲-تدریس بر اساس دانسته‌ها.....
۱۰۰.....	۴۳-تدریس و استفاده از نظرات کارشناسی.....
۱۰۱.....	۴۴-تدریس و تقسیم بندی مطالب درسی.....
۱۰۳.....	۴۵-تدریس و طالب مفید و لازم.....
۱۰۴.....	۴۶-تدریس و دین در علم آموزی.....
۱۰۴.....	۴۷-تدریس و مکتب کردن دروس و یادداشتهای.....
۱۰۴.....	۴۸-تدریس و سختی راه را به جان خریدن.....
۱۰۵.....	۴۹-تدریس و آموزش حقیقی.....
۱۰۵.....	۵۰-تدریس و کار آزمایشگاهی فراگیران.....
۱۰۶.....	۵۱-تدریس و تعهد گرفتن از فراگیران.....
۱۰۶.....	۵۲-تدریس و از خدا استمداد طلبیدن.....
۱۰۶.....	۵۳-تدریس و تعیین نماینده کلاسی.....
۱۰۷.....	۵۴-تدریس و تاریخ گویی.....
۱۰۷.....	۵۵-تدریس و مشورت کردن با همکاران با تجربه.....
۱۰۷.....	۵۶-تدریس و عمل اولیه معلم.....
۱۰۷.....	۵۷-تدریس و زیبا صدا زدن فراگیران.....
۱۰۸.....	۵۸-تدریس و هدف حقیقی علم آموزی.....
۱۰۸.....	۵۹-تدریس و ژرف نگری.....
۱۰۹.....	۶۰-تدریس و جلب توجه فراگیران.....
۱۱۰.....	نتیجه گیری.....
۱۱۳.....	فهرست منابع.....

مقدمه

نقش مهم آموزش پرورش، افزایش ظرفیت دانش آموزان برای رشد و نمو فردی، اجتماعی و یادگیری درسی است و امروزه، آموزش و پرورش بیش از هر زمان دیگری به بازنگری شیوه‌های تدریس نیاز دارد و فشاری که نحوه درست یادگیری بر مدیران و معلمان مدارس، اساتید حوزه و دانشگاه و مراکز آموزشی دیگر وارد آورده، چشمگیر است.

ایجاد بینش‌های جدید در معلمان، نسبت به مسیر آموزشی و تربیتی بیش از دانش افزایی آنها اهمیت دارد؛ چرا که معلمان بیش از انتقال دانش، نقش هدایت و رهبری فراگیران را بر عهده دارند. معلمی، از جمله اموری است که نقش بسیار مهمی را در زندگی بشر ایفا می‌کند. معلم، با تاثیر همه جانبه بر روی فراگیران، مسیر زندگی آنان را جهت دهی می‌نماید. از معلمان

خواسته می‌شود همه دانش آموزان را به استانداردهای پیشرفت بالای تحصیلی ارتقاء بخشند و معلم خوب و شایسته علاوه بر داشتن دانش کافی از رشته خود، به طور مستمر خود را در جریان آخرین تحولات تعلیم و تربیت قرار می‌دهد. از آنجا که هیچ فردی همچون معلم نمی‌تواند تاثیر بیشتری داشته باشد؛ جامعه، دولت و به ویژه آموزش و پرورش نیز باید به این اطمینان برسند که اگر پرورش شهروندانی شایسته می‌خواهند؛ باید به معلم رجوع نمایند. تدریس کار ساده‌ای نیست و به کار بردن این تدریس، یک هنرمندی قوی نیاز دارد و همچنین معلمی کار هر کس نیست. این گونه نیست که همگان خود را معلم دانسته و تدریس امری ساده و پیش پا افتاده (که هر کس قادر است آن را انجام دهد)، بپندارند. مسئله‌ای که مدت هاست برخی مدارس آموزش و پرورش دچار آن شده‌اند به کارگیری نیروهای غیر متخصص است که جای تامل دارد. بیشتر توجهات به این مسئله معطوف می‌شود که چه موضوعی آموزش داده شود؛ اما اینکه چگونه آموزش داده شود، کمتر توجه شده است؛ در صورتی که یکی از شاخص‌هایی که یادگیری فرد تاثیر زیادی دارد، روش تدریس است. از بدو پیدایش انسان تا کنون، روش‌های یادگیری به عنوان امری مستمر بوده است و در اعصار مختلف، انسان‌ها برای سهولت یادگیری و انتقال مفاهیم از ابزارهای مختلف استفاده کرده است.

در نظام آموزشی ایران، روش‌های سنتی به ویژه سخنرانی،

حفظ و تکرار مطالب علمی غالب بوده و این امر سبب شده روح انفعال در نظام تعلیم و تربیت به وجود آید. بسیاری از معلمان انرژی زیادی در کلاس مصرف می کنند؛ با این وجود برخی از نتایج کار خود رضایت ندارند. یادگیری مهم است؛ اما از کدام روش استفاده شود؟

جهت تربیت دانش آموزان اثر گذار، بررسی وضعیت موجود و بکارگیری روش های تدریس جدید، بسیار مهم است. در تمام روش هایی که بیان می شود، آنچه مسلم است این که معلم خوب، نمی تواند کسی باشد که از روش های دیگه شده پیروی کند. معلم خوب، هنرمندی است که خود روش موثر بر فراگیران خود را پیدا کند و مارپقه های اجرای آن را فراهم نماید که با تصویب و تایید خارج از کلاس، بنیادین آموزش و پرورش، زمینه برای استفاده از روش های نوین در کلاس درس امکانپذیر شده است.

آنچه مدت ها فکر ما را به خود مشغول کرده بود، این بود که با اعتقاد به اینکه تربیت و هدایت مهمترین نتیجه خلقت انسان ها است و برای محقق شدن آن، دوازده الگویی کامل انسانی قطعا روش ها و الگوهای داشته اند و آنان را سرچشمه وحی الهی بیشترین بهره و حفظ را برده اند؛ پس چرا جای خالی تطبیق روش های تدریس با این دو منبع نور و علم حس می شود؟ مگر نه این است که انسان در سایه دوستی اهل الیت به نیکبختی می رسد؟ نیکبخت ترین مردمان کسی است که

برتری جایگاه اهل البیت علیهم السلام را بشناسد و به وسیله آنان به خدا نزدیک شود و محبت آنان را در خود خالص گرداند و بدان چه او را فراخوانده‌اند، عمل کند و از آنچه او را نهی کرده‌اند، باز ایستد.

پاسخگویی به این مسأله، ما را به ارائه یک کار جدید، نمون ساخت؛ لذا از اهداف پر ثمر این کتاب ضمن معرفی کلیه روش‌های تدریس سنتی و نوین، تبیین روش‌های تدریس قرآن کریم و اهل البیت علیهم السلام می‌باشد. در این کتاب ضمن جمع کردن و به اختصار آوردن کلیه روش‌های تدریس، به سبک و سلیقه تعلیم الهی در قرآن کریم و همچنین سیره اهل البیت علیهم السلام در تدریس آن توجه ویژه نموده است. علی‌رغم کتب زیادی که در این زمینه تدریس نگاشته شده است، کار جدیدی که در این کتاب انجام شده است، تطبیق شیوه‌های سنتی و نوین تدریس با آنچه حق‌العالی در قرآن بکار گرفته و بزرگان دین به آن شیوه و بر اساس مباحث شایسته تعلیم می‌دادند.

پیدایشی

احترام السلامات موسوی زاده

۱۳۹۵